

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

KADIN SUÇLULUĞU

Dilara Ağaoğlu Canay*

Kadının hukuk dünyasında mağdur olarak yer alması alışık olunan bir durumdur. Medeni hukuk, iş hukuku, miras hukuku ve ceza hukuku ilişkilerinde hukuksuzluğa “maruz kalan” taraf olmak yerine, zarar veren ya da suç işleyen olarak kadın ise akademik çalışmalarda kendine çok az yer bulmuştur. Ceza hukuku alanında kadınların fail olarak suç istatistiklerinde çok küçük rakamlarla bulunmaları bu görmezden gelmenin/gözden kaçırmanın bir açıklaması olabilir. Bu alandaki mevcut çalışmalar ise daha çok mevzuat çerçevesinde ve istatistiklerden hareketle yapılmış sosyolojik tespitlerdir.

Kavramsal bir yaklaşım denendiğinde, kadın suçluluğunun dünyada öncelikle biyolojik cinsiyet bağlamında nedensel olarak ele alındığı görülmektedir. Bu dönemdeki araştırmacılar, kadının tekamül derecesi bakımından erkekte daha aşağıda yer aldığı şeklindeki düşünceden hareketle çalışmalar yapmışlar; kadının suçluluğunu kadının cinsiyet olarak zayıflığına bağlamışlardır. Süreç içinde konuya toplumsal açıklamalar da getirilmeye başlanmıştır. Kadın suçluluğunu toplumsal cinsiyet bağlamında niceliksel olarak ele alan araştırmacılar, kadını erkek arasındaki farklılığın bir biyolojik güçlülük değil, bir iktidar ilişkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bağlamda, kadın suçluluğu değerlendirilirken, kadının *mad- bad* ve *madonna-* fahişe ikicilikleri kısılcasına sokulduğuna değinilmiştir. Ataerkil bakış, özellikle şiddet suçlarını işleyen kadını normal bir insan değil, ‘*mad*’ olarak değerlendirmekte, toplumun ahlaki beklentileri dışında davranarak suç işleyen ve ‘*mad*’ olarak değerlendirilemeyen kadını da ‘*madonna*’ olması beklentisine aykırı davrandığı için ‘fahişe’ olarak algılanmaktadır.

Tarihsel bir bakışla, kadın suçluluğu kavramı genellikle cadılık, zina, fahişelik, ensest ve çocuk öldürme ile karşılanmaktadır. Bu suçların ortak özelliği, kadının, kadın olmasının onu suçlu yapmasıdır. Bu suçları oluşturan, tanımlayan ve cezalandıran ataerkil ahlaktır. Herkesin işleyebileceği suçlarda kadın failliğinde ise değişken olarak kadınlık deneyimleri önem kazanmaktadır. Bunlarla ilgili farkındalık, kadın suçluluğu ele alınırken, kadın suçlulara ceza verilirken ve yasal düzenlemeler yapılırken kadın suçluluğunun ataerkil ahlaktan bağımsız olarak, kadın suçluların da ‘normal’ kabul ederek değerlendirilmesini sağlayabilir.

* Hukukçu, dilaraagaolu@yahoo.com